וליף סוף הקדש מתחילת הקדש מה תחילת הקדש יורש מימר אף סוף הקדש יורש סומך, (א) ור' יהודה האי "ואם המר ימיר" מאי עביד ליה? לרבות את האשה וכדתניא: לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בלשון זכר שנאמר "לא יחליפנו ולא ימיר אותו" אשה מנין? ת"ל "ואם המר ימיר" לרבות את האשה. ור"מ אשה מנא ליה? נפקא ליה מואם. ור' יהודה ואם לא דריש. ובין ר"מ ובין ר' יהודה טעמא דרבי קרא לאשה, הא לא רבייה קרא ה"א כי עבדא תמורה לא לקיא. והאמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמעאל "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם" השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה? איצטריך, מהו דתימא ה"מ עונש דשוה בין ביחיד בין בצבור אבל הכא כיון דעונש שאינה שוה בכל הוא דתנן אין הצבור והשותפין עושין תמורה אשה נמי כי עבדא לא לקיא, קמ"ל: בעי רמי בר חמא קטן מהו שימיר היכי דמי אילימא בקטן שלא הגיע לעונת נדרים לא תיבעי לך דכיון דאקדושי לא אקדיש אמורי לא ממיר אלא כי קמבעיא ליה בקטן שהגיע לעונת נדרים: מי אמרינן כיון דאמר מר "איש" מה ת"ל "כי יפליא נדר" לרבות מופלא הסמוך לאיש דקדשו קדוש, מדאקדושי מקדיש אמורי נמי ממיר או דלמא כיון דלאו בר עונשין הוא בתמורה לא מיתפיס, (ב) אם תמצי לומר קטן עביד תמורה דהא אתי לכלל עונשין, עובד כוכבים מהו שימיר מי אמרת מדאקדושי מקדיש דתניא "איש איש" מה תלמוד לומר איש איש לרבות את העובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל אמורי נמי ממיר או דלמא כיון דלא אתי לכלל עונשין, כי עביד תמורה לא קדשה? אמר רבא ת"ש דתניא קדשי עובדי כוכבים לא נהנין ולא מועלין ואין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא ואין עושין תמורה ואין מביאין (עליהם) נסכים אבל קרבנו טעון נסכים דברי ר"ש, א"ר יוסי בכולן אני רואה להחמיר (ג) בד"א בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין בהן, קתני מיהא אין עושין תמורה. ורמי בר חמא בהקדיש עובד כוכבים להתכפר עובד כוכבים לא קמיבעיא לי כי קמבעיא לי בהקדיש עובד כוכבים ומתכפר בו ישראל: בתר מקדיש אזלינן או בתר מתכפר אזלינן, תיפשוט ליה מדר' אבהו דא"ר אבהו א"ר יוחנן המקדיש מוסיף חומש ומתכפר עושה תמורה והתורם משלו על

א) תוספתא דזבחים פ"ט זבחים מה: ב) [ערכין ה:] ג) זבחים ו' לקמן י' [יומא נ: נדרים לו:]

רש"י

הכי גרסינן וליף סוף הקדש מתחלת הקדש ס': **אם המשם** · שתמורתה תמורה ולקיא משום לאו דלא ימיר: **אלא בלשון זכר** · דכתיב לא יחליפנו דהיינו לשון זכר ולא כתיב לא תחליפנו דהאי לשון נקבה: **מה (ג) מופנו לרבות כו'** · כלומר מהיכן נלמוד שמופנה תורה אור לרבות את האשה: **ת"ל ואם המר ימיר** · יז] מדכתיב קרא תרי זימני: **ולר' מאיר** · דאיצטריך ליה "ואם המר ימיר" לרבות יורש, אשה מנא ליה: **נפקא ליה מו"ו** · מדמלי למכתב אם המר ימיר וכתיב "ואם: **לא לקיא** · יח] [ג] דאם המירה, תמורתה אינה תמורה: ומשני ה"נ האי מילי לאו שיש בו מעשה בהני עונשין שוין זה לזה דכתיב אשר יעשו דמשמע עונשין שיש בהן מעשה כגון חילול שבת ושאר איסורים שיש בהן מעשה אבל יט] לאו שאין בו מעשה כגון תמורה דבדיבורא תליא מילתא אימא לא תילקי קמ"ל: ל"א (ד) כתוב בספרים הני מילי עונש דשוה בין ביחיד בין בצבור בהאי עונש הוא דהושוו זה לזה אבל הכא בתמורה כ] אין צבור עושין תמורה כדאמרינן באידך פירקין (דף יג:) וקא מפיק ליה ממעשר: **שלא הגיע לעונת נדרים** · כגון דהוי פחות מי"ב שנה דהכי אמרינן במסכת נזיר (דף סב:) "איש כי יפליא" מה ת"ל דהכי מלי למכתב "איש כי ידור נדר" אלא לרבות מופלא הסמוך לאיש כגון בן י"ב שנה דכיון שיודע להפלות "לשם מי נדר ולשם מי הקדיש" נדרו נדר והקדשו הקדש, פחות מכן אפי' כא] ידע למי נדר ולמי הקדיש אין בדבריו כלום ואחר על כן כגון בן י"ג שנה אע"פ שאינו יודע לשם מי הפליא או מעשיו מעשה: **אקדושי לא מקדיש** · כדפרישית לעיל דאין בדבריו כלום: **אמורי מימר** · בתמיה כי היכי דלילקי: **שהגיע לעונת נדרים** · דהוי בן י"ב שנה דקאמרינן התם דנדריו נבדקין ואם יודע לשם מי הפליא או מעשיו מעשה ואי לא לא: **דלאו בר עונשין הוא** · עד י"ג שנה: **לא מיתפיס** בה תמורה דכתיב "לא יחליפנו ולא ימיר אותו והיה הוא ותמורתו" כלומר כב] מאן דאיתיה בכלל "לא יחליפנו ולא ימיר" כגון בר עונשין איתיה נמי בכלל "והיה הוא ותמורתו יהיה קדש" דמתפיס בתמורה לאפוקי קטן דלאו בר עונשין הוא: **ואפילו אם תמצא לומר קטן עביד תמורה כו'** · רבותא אתא לאשמועינן ולא משום דאיתיה הכי: **מדאקדושי מקדיש** · דהא כג] מרבינן במנחות (דף עג:) איש איש א) מבני ישראל אשר יקריב קרבנו ואמרינן מה ת"ל איש איש לרבות עובדי כוכבים שנודרין נדרים ונדבות כישראל: **דלא אתי לכלל עונשין** · דעובד כוכבים לא לקי לעולם אבל קטן אתי לכלל עונשין כשהוא בן י"ג שנה ויום אחד: **לא נהנין ולא מועלין** · שאם נהנה מהן לא מייתי קרבן מעילה דלא דיינינן ליה כשאר קדשים שהנאה מהן מעל משום דלא אסור בהנאה אלא מדרבנן כדלקמן: **ואין חייבין עליהן** כד] **כו'** · כדמסיק לקמן: **ואין מביאין כו'** · ה"ג ואין מביאין נסכים ול"ג "עליהן" והכי כה] פירושא דאין מביאין נסכים של עובדי כוכבים בפני עצמן כישראל שמתנדב נסכין בפני עצמן אבל בהדי קרבנו מביאין כדאמרינן [ד] במסכת שקלים (דף יא עמוד ד) שזו אחת מן התקנות שתיקנו ב"ד דעובד כוכבים ששילח עולתו ודמי נסכיהן ממדינת הים מקבלין הימנו [ה] אבל קרבנו ודאי טעון נסכים דבהדי קרבנו מביא נסכים: **בכולן רואה אני להחמיר** · דלא נהנין ומועלין וחייבין עליהן משום פגול נותר וטמא כשאר קדשים חוץ מן הנסכים דודאי אין מביאין: **בד"א** · לעיל קמהדר ואמילתיה דת"ק וה"ק בד"א דקאמר תנא קמא אינו מועלין, בקדשי מזבח של עובד כוכבים: **אבל בקדשי בדק הבית** · שהקדישו עובד כוכבים מועלין ובמסכת זבחים מפרש טעמא בפ' ב"ש (דף מה:) ולית דגרסי לה נמי לקמן ב) הכא בתמורה: **קתני מיהא** · דקדשי עובדי כוכבים אין עושין תמורה ותיפשוט מהא: **אמר לו בהקדש עובדי כוכבים** · כלומר אי משום הא לא איריא, דהתם ליכא למיפשט כלל דהיכא דהקדיש עובד כוכבים להתכפר עובד כוכבים שהפרישו לצורך כפרת עצמו: **לא קמיבעיא לי** · דאין הקדשו עושה תמורה הואיל ולא אתי לכלל עונשין: **ומתכפר ישראל** · שהפרישו עובד כוכבים לצורך ישראל שיתכפר בו ישראל: **בתר מקדיש אזלינן** · והמקדיש האי עובד כוכבים דלא אתי לכלל עונשין ואינו עושה תמורה: **או בתר מתכפר** · שהוא ישראל ואיתיה בכלל מלקות: ה"ג [ו] תיפשוט ליה מהא דאמר ר' אבהו לקמן: **המקדיש מוסיף חומש** · שאם רוצה לפדות הקדשו כגון שנפל בו מום יכול לפדותו ומוסיף חומש אבל מימר אינו מוסיף חומש דכתיב אם המקדיש וגו' (ויקרא כז) על הקדש ראשון אתה מוסיף חומש ולא על הקדש שני כגון תמורה כו]: ע"א שאם הקדיש בית או שדה ואתו בעלים לפדותו לא פרקי בלא חומש דכתיב (שם) ואם המקדיש יגאל ויסף חמישיתו אבל אם גאלו אחר לא חייביה רחמנא ליתן חומש: **ומתכפר עושה תמורה** · שאם הפריש ישראל קרבן כדי שיתכפר בו חבירו ישראל ואמר המתכפר זו תחת זו תמורתו תמורה ולוקה דכיון שהופרש לצורכו קרינא ביה "קרבנו" דבתר המתכפר אזלינן ותיפשוט מהא: **והתורם** · מתבואה שלו על טבלין של חבירו לפוטרו מן המעשרות: **טובת הנאה שלו** · של תורם שיכול ליתנו לכל כהן שירצה ג) (אי נמי) כז] ואם אמר לו ישראל הילך סלע זה ותנהו לבן בתי כהן הוי תורם סלע של תורם ולא של כח] נתרם בשבילו ולא מלי טעין הלה כיון שנתרמה על טבל כט] (שלו) נמלא דעתו סלע על של עלמו הך מילתא דרבי אבהו תלת מילי נינהו: **הכא סוף דקאמר** ל] **מכח ישראל** · שהרי הפרישו ישראל והכי אזלינן בתר מתכפר דהוה ליה תחילתו וסופו ביד ישראל דאיתיה בכלל עונשין: הכי גרסינן אבל הכא הכי קמיבעיא ליה מי בעינן מתחילה ועד סוף דתיקו ברשות מאן דעביד תמורה כלומר אבל הכא בהקדיש עובד כוכבים להתכפר ישראל מי בעינן מתחילת הקדש ועד סופו שתעמוד ברשות האדם הראוי לעשות תמורה כגון ישראל והך בהמה כיון דתחילת קדושתה הויא מכח עובד כוכבים אף על גב דהאי המתכפר ישראל אינו עושה תמורה או דילמא כיון דלבסוף אתיא ביד מתכפר וחזי למיעבד תמורה תפסה בה קדושת תמורה, תיקו:

וליף

א) [נ"ל מבית] ב) [דף ג:] ג) נ"ק מ"ז

תוספות

ואין מביאין נסכים · פרש"י ואין מביאין של עובד כוכבים בפני עצמן כישראל שמתנדבין נסכים בפני עצמן אבל בהדי קרבנו מביאין כדאמר במסכת שקלים (דף יא עמוד ד) דזה אחת מן התקנות שהתקינו ב"ד דעובד כוכבים ששלח עולתו ודמי נסכו ממדינת הים שמקבלין ממנו אבל ודאי קרבנו טעון נסכים דבהדי קרבנו (טעון נסכים ו) מביאין נסכים (אבל נבור): **במה** דברים אמורים בקדשי מזבח אבל בקדשי בדק הבית מועלין · פרש"י דאתאן לר"ש ור"י פירש דמסקנא דמילתא דר' יוסי וה"ק רבי יוסי אומר בכולן אני רואה להחמיר והא דקאמר ר"ש אין מועלין בהן בד"א בקדשי מזבח ס' ובתוספתא משמע כפרש"י דאיתא בהדיא אבל בקדשי בדק הבית מודה רבי שמעון: **קתני** מיהא אין עושין תמורה · וא"ת ודילמא לרבי יוסי קבעי דאמר בכולן להחמיר וי"ל דניחא ליה לאוקמי הבעיא אף לר"ש פי"ל דע"כ דלרבי יוסי לא אפשר לאוקמי הבעיא דכיון דאית ליה דעושין תמורה דאפילו את"ל דהיינו על ידי ישראל ומבעיא ליה לרמי בר חמא אם העובד כוכבים עצמו אפשר לעשותה הא לא מלית אמרת דע"כ אם ישראל מתפיסה לריך שיאמר העובד כוכבים כל הרוצה להמיר יבא וימיר ואם העובד כוכבים עצמו אין עושה תמורה היאך אפשר לעשות א) שולה:

א) בליה י' ד"ק לא

עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה ח :

י ב מיי' פ"א מהלכות נדרים הלכה ד סמג"ע י"ד סימן רלג :

יא ג מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכ' ג :

יב ד מיי' פ"ה מהלכות מעילה הלכה טו :

יג ה מיי' פי"ח מהלכות פסה"מ הלכה כד :

יד ו מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה ו :

[ערכין ה:]

טו ז מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ה :

טז ח מיי' פ"ה מהלכות מעילה הלכה טו :

יז ט מיי' פ"ח מהלכות ערכין הלכה ג :

יח י מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה ד :

שיטה מקובצת

א] עי' בהשמטות בסוף המסכת : ב] אלא בלשון זכר מה מופנו לרבות אשה ת"ל כו' והשאר נמחק : ג] ליה מו"ו ור' יהודה וי"ו לא : ד] שבתורה מהו דתימא (תיבת איצטריך נמחק) פ"א ה"מ בדבר שיש בו מעשה אבל במימר דלאו מעשה הוא אימא לא ניחייב אשה קמ"ל ולר' יוחנן דאמר דבור כעושה מעשה דמי קרא למאי אתא איצטריך מהו דתימא כו' כך הוא גירסא של הספרים של קלף : ה] דתנן הצבור והשותפין אין עושין : ו] עי' בהשמטות בסוף המסכ': ז] מהו שימיר פ"א שיתפיס בתמורה ותיבת שימיר נמחק : ח] תיבות לא תיבעי לך דכיון נמחק : ט] בקטן גליון למ"ד דאורייתא דאורייתא ולמ"ד דרבנן בעי להתמיר מדרבנן : י] מי אמרינן מדאקדושי מקדיש כו' והשאר נמחק : יא] או דלמא גליון אע"ג דמשום האי טעמא לא אמרינן דאין הקדש היינו טעמא כיון דתמורה הוא לאו שאין בו מעשה ואין שוה בכל משו"ה בסברא גריעא בעלמא מטעמינן הכא ולא ילפי מבעלמא : יב] לא קדשה ואפילו אם תמצי לומר : יג] מקדיש אמורי נמי מימר והשאר נמחק : יד] עי' בהשמטות בסוף המסכת : טו] עושין תמורה אמר ליה (א"ת בתוס' לא הוי הגירסא אמר ליה כי אם אלא בהקדיש) בהקדיש עובד כוכבים כו' כלומר פשיטא דאין אותו קרבן עושה תמורה תימה לר' יוסי דאמר קדשי עובד כוכבי' עושין תמורה למה שינה בעייתו משום ת"ש דרבא לימא אליבא דר"ש לא קמבעיא ליה דאין קרבנו עושה תמורה כי קא מבעיא ליה אליבא דר' יוסי דאמר קרבן עובד כוכבי' עושה תמור' אי אמרינן ת"ש (אם) [דוקא] ישראל ממיר בקרבן העובד כוכבי' אבל הוא עצמו כיון דלא אתי לכלל עונש [אינו] ממיר וי"ל דהוא נמי פשיטא לר"י דעובד כוכבים עצמו ממיר דאל"כ איך ממיר ישראל בקרבנו הא אין אדם ממיר בקרבן שאינו שלו אלא ע"כ כשאמר העובד כוכבים מי שרוצה להמיר יביא וימיר ואם הוא אינו יכול להמיר גם אנו לא נוכל להמיר בשביל רשותו דכל מילתא דהוא לא מצי עביד שלוחו נמי לא מצי עביד · תוס' : טז] ומתכפר ישראל בתר מקדיש אזלינן הא נמי תפשוט ליה מדר' אבהו אר"י דא"ר אבהו אר"י מקדיש מוסיף חומש : יז] ימיר מדשנייה קרא : יח] לא לקיא דאין תמורתה תמורה : יט] אבל גליון לא גרסינן זה דאמר מקלל ומכה דלית בהו מעשה מי לא הוי באשה : כ] בתמורה דצבור אין עושין : כא] אפילו יודע : כב] במאן דאיתיה : כג] דהא אמרינן במנחות : כד] עליהן עי' תוס' מנחות דף ע"ג ע"ב : כה] פירושא אין מביאין : כו] תמורה גליון לישנא קמא עיקר דללישנא בתרא לא איצטריך ר' אבהו לאשמועינן דמתניתין הוא בערכין : כז] נמי אם אות ו' נמחק : כח] של הנתרם בשבילו : כט] טבל שלי נמצא אות ו' נמחק : ל] דקאתי קרבן מכח :

מסורת הש"ס

לפי גירסת רש"י צ"ל מה מופנו לרבות את האשה ת"ל כו' ורש"ל כמגהה בב' ע"ש נ"ק

סוטה כח. ב"ק טו. קדושין לה. יבמות פד: פסחים מג. עם מה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ור' יהודה האי ואם: (ב) שם לא מיתפיס ואפי' אם תימצי לומר : (ג) רש"י ד"ה מה מופנו ל"ב פיס גירסא אחרת לפני רש"י ז"ל: (ד) ד"ה ל"א ס"ב וכן כתוב בספרים וכו' כדאמרינן בפירקין כצ"ל ותיבת באידך נמחק :

רבינו גרשום

מה מופנו לרבות את האשה · כלומר מהכא נלמד שמופנו לרבות את האשה שעושה תמורה ת"ל חסר ימיר יתיר ריבה [ורבנן נפקא להו] אשה מואם חסר מו"ו דמאם דמיותר דלא צריך למיכתבי : הני מילי דהשוה הכתוב אשה לאיש בעונש (דלא) רשות בכל בין ביחיד בין בצבור אבל הכא כיון דלאו שאינו שוה בכל הוא דתנן אין הצבור כו' · ל"א ס"ד הני מילי דהשוה אשה לאיש בלאו שיש בו מעשה אבל מימר דלאו מעשה הוא אלא דיבור אימא לא תילקי קמ"ל: שלא הגיע לעונת נדרים · ל"ב שנים שנדריו נבדקין: מופלא שיודע לשם מי נודר דמצי למימר איש כי ידור נדר בערכך מה ת"ל כי יפליא כו'] מדאקדושי מקדיש מופלא הסמוך לאיש דנודר היינו מקדיש : דתניא איש איש · אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם לרבות עובדי כוכבים : קדשי עובדי כוכבים · ובזמן שהעובדי כוכבים מקדישין לא נהנין ולא מועלין מפרש לקמן : ואין מביאין עליהם נסכים · א) משמע הכא להאי לישנא שהעובדי כוכבים אין מביאין על קרבנן נסכים משלהן (והא דאמרינן) הוא דתנן במס' שקלים עובד כוכבים ששלח עולתו ממדינת הים ושלח עמה נסכיה קריבין משלו היינו תקנת דרבנן דז' דברים התקינו ב"ד וזה אחד מהם ולא מדאורייתא ולהאי לישנא דכתב ואין מביאין נסכים בפני עצמן היינו דאין מתנדבין להביא נסכין (בפני עצמן) בלא זבח אבל קרבנם טעון נסכים (בין) או משלהן (בין) או משל צבור דנפיק ג) מכלל נדריהם כדמפרש בפרק ואלו מנחות : [בכולן להחמיר · דמועלין בהן וחייבין משום פגול כו'] אבל בקדשי בדק הבית מועלין ה' נינהו [ולרמי בר חמא דקא בעי לה קסבר מהכא לא תפשוט דהקדיש עובד כוכבים להתכפר עובד כוכבים לא] קא מיבעיא ליה דודאי אין עושין תמורה כי קא מבעיא ליה הקדיש עובד כוכבים להתכפר ישראל לפטור חובתו של ישראל בתר מקדיש אזלינן ומקדיש עובד כוכבים הוא ואין עושה תמורה או בתר מתכפר דישראל הוא אזלינן ועושה תמורה: מקדיש מוסיף חומש כשהוא גואל הקדשו: ומתכפר עושה תמורה' אלמא בתר מתכפר אזלינן:

סוכה

א) עי' בסוף מנחות [דף עג:] ד"ה לא דקבילו גי' רבינו דהכא דגרס עליהם ע"ש · ב) עי' במנחות שם דמשמע דנסכים הבאים עם הזבח לא לריך קרא משום דשלה וכל אבירהא ע"ש וצ"ע

הגהות הגר"א [א] גמ' לפי שכל כו'-נרש"י זכר מה מופנו לרבות את האשה ת"ל ואם : [ב] שם כי קמיבעיא כו'-ואליבא דר"ש : [ג] רש"י ד"ה לא לקיא דאם כ"ל ואם:[ד] ד"ה ואין מביאין כדאמרינן כו' ור"ש קאמר לה כהם:[ה] בא"ד סיומא הוא ס"ד:[ו] ד"ה ה"ג תפשוט כו'-וכהם יש לתמוה על שני הפירושים ויותר נראה כמ"ש רש"י בעלמא דקאי על המפריש משלו על של חבירו והשתא שייכי הני תלת מילי אהדדי:

*סוגריים אלו אינם לשם דילוג אלא [illegible]

נושא: המקור לר' יהודה ור' מאיר דתמורת אשה תופסת

נושא/מבנה ◇ 1) תמורת קטן (שהגיע לעונת נדרים) 2) תמורת עכו"ם

מבנה △ (מוקשה) שאלה ▽ תשובה

*סוגריים לשם דילוג כדי להקל על הקריאה [illegible]

**בגלל ברייתא זו מפרש לקמן [illegible]